

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 102/2015-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. marca 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Sabóom, Obchodná 187/6, Sečovce, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojitosti s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 70/2014 z 12. augusta 2014 a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. novembra 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 142 ods. 3 ústavy v spojitosti s čl. 1 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 70/2014 z 12. augusta 2014 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ v právnom postavení navrhovateľa v pôvodnom súdnom konaní o ochranu osobnosti proti odporcovi v 1. rade – Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, a proti odporcovi v 2. rade – Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky vedenom na Okresnom súde Michalovce (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 9 C 81/2008 žiadal písomné ospravedlnenie za uverejnenie nepravdivých tvrdení o jeho osobe a uplatnil si náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 16 596,96 €. Keďže rozsudkom č. k. 9 C 81/2008-223 z 23. mája 2012 okresný súd návrh navrhovateľa zamietol, sťažovateľ podaným odvolaním žiadal rozsudok okresného súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, alternatívne rozsudok zmeniť a priznať mu náhradu trov prvostupňového, ako i odvolacieho konania.

Ako ďalej sťažovateľ uvádza, z dôvodu, že Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 5 Co 263/2012 z 5. marca 2013 rozsudok okresného súdu potvrdil, dovolaním z dôvodov uvedených v § 237 písm. f) a § 241 ods. 2 písm. b) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) žiadal zrušenie napadnutého rozsudku krajského súdu a jeho vrátenie na opätovné prejednanie a rozhodnutie. „... *Dovolací dôvod podľa § 237 písm. f) OSP spočíval v tom, že rozsudok Krajského súdu v Košiciach nebol vyhlásený verejne, čím boli porušené... práva podľa čl. 1 ods. 1 a čl. 142 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. b) OSP spočíval v porušeníach ustanovení OSP o dokazovaní, o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, nevykonaní dôkazov, opomenutí rozhodnej skutočnosti a logických rozporoch v hodnotení dôkazov.*“. Po podaní dovolania

zo strany sťažovateľa najvyšší súd napadnutým uznesením sp. zn. 3 Cdo 70/2014 z 12. augusta 2014 podané dovolanie odmietol z dôvodu procesnej neprípustnosti.

3. Sťažovateľ sa domnieva, že odmietnutím dovolania z procesných dôvodov najvyšší súd v rozpore s konštantnou judikatúrou ústavného súdu porušil princíp právnej istoty podľa čl. 1 ods. 1 ústavy, ako i právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje i na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 617/2013 z 3. októbra 2013, ktorým bola zo strany ústavného súdu odmietnutá ústavná sťažnosť sťažovateľa v druhovo obdobnej veci z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na prejednanie veci.

4. V sťažnosti ďalej s poukazom na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 85/02 z 12. marca 2003 sťažovateľ argumentuje porušením práva na verejné vyhlásenie rozsudku podľa čl. 1 ods. 1 a čl. 142 ods. 3 ústavy, ako i čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť konaním krajského súdu, ktorý podľa názoru sťažovateľa vyhlásil rozsudok sp. zn. 5 Co 263/2002 z 5. marca 2013 „... *bez nariadenia odvolacieho pojednávania a bez toho, aby upovedomil, respektíve predvolal na vyhlásenie rozsudku mnou zvoleného advokáta alebo mňa ako navrhovateľa*“.

5. V závere sťažnosti sťažovateľ konštatuje i porušenie práva na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 2 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť výrokmi vtedajšieho prezidenta Policajného zboru, pretože „... *najvyšší súd (dovolací) nerozhodoval o tomto bode dovolania z procesných dôvodov (neprípustnosť), čím boli porušené práva sťažovateľa na prezumpciu neviny v spojení s právom na súdnu ochranu*“.

6. V nadväznosti na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní veci prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie a po jej prijatí vydal nález, ktorým vysloví porušenie ním uvedených práv zaručených ústavou, ako i dohovorom, napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zruší, vec vráti najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie a prizná mu primerané finančné zadosťučinenie vo výške 17 000 €.

Sťažovateľ súčasne žiada o ustanovenie advokáta vzhľadom na skutočnosť, že vykonáva doživotný trest a jeho majetkové a finančné pomery mu nedovoľujú zvoliť si právneho zástupcu z radov advokátov.

7. Po tom, ako ústavný súd upriamil pozornosť sťažovateľa na možnosť sprístupnenia právnej pomoci osobám v hmotnej núdzi prostredníctvom Centra právnej pomoci, bolo 9. decembra 2014 ústavnému súdu doručené splnomocnenie udelené advokátovi JUDr. Sabóovi na zastupovanie sťažovateľa pred ústavným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. Rvp 14612/2014.

8. Krajský súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. 1 SprV 1021/2014 doručeným ústavnému súdu 19. decembra 2014, v ktorom predseda krajského súdu uviedol tieto skutočnosti:

«O odvolaní navrhovateľa (toho času sťažovateľa) proti rozsudku Okresného súdu Michalovce z 23. mája 2012 č. k. 9 C 81/2008-223 rozhodol Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 5. marca 2013 č. k. 5 Co 263/2012-268.

Je pravdou, že odvolací súd rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania aplikujúc ustanovenie § 214 ods. 2 OSP v znení účinnom od 15. októbra 2008.

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 5. marca 2013 sp. zn. 5 Co 263/2012 bol verejne vyhlásený 5. marca 2013 o 9:10 hod. v pojednávacej miestnosti Krajského súdu v Košiciach č. dv. 215 II. poschodie. O čase a mieste verejného vyhlásenia rozsudku boli účastníci upovedomení spôsobom, ktorý určuje zákon (§ 156 ods. 1 a 3 OSP).

Svedčí o tom oznámenie Krajského súdu v Košiciach z 27. februára 2013, ktoré vyhotovil predseda senátu, v ktorom podľa § 156 ods. 1 a 3 OSP v spojení s § 214 ods. 2 OSP oznamuje, že vo veci sp. zn. 5 Co 263/2012... bude rozhodnuté rozsudkom bez nariadenia ústneho (odvolacieho) pojednávania a rozsudok bude verejne vyhlásený dňa 5. marca 2013 o 9:10 hod. v pojednávacej miestnosti č. dv. 215 II. poschodie.

Oznámenie bolo vyvesené na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach 27. februára 2013 a zvesené 6. marca 2013. Odvolací súd rozsudok vyhlásil tak, ako oznámil na svojej úradnej tabuli.

Nepatričná je námietka sťažovateľa, že rozsudok odvolacieho súdu nebol verejne vyhlásený.

Dovoľujeme si poznamenať, že postupom odvolacieho súdu, ktorý sa nepriečil zákonu, nemohlo dôjsť k odňatiu možnosti konať pred súdom.

Nemáme k dispozícii základný spis Okresného súdu Michalovce sp. zn. 9 C 81/2008, a tak nemôžeme zaujať rigorózne stanovisko k tvrdeniu sťažovateľa, či účastník konania (sťažovateľ) alebo jeho zástupca požiadali o doručovanie písomnosti aj elektronickými prostriedkami (§ 45 ods. 4) o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku podľa § 156 ods. 3 (§214 ods. 3 OSP).» Krajský spolu s vyjadrením ústavnému súdu predložil i kópiu zmieného oznámenia o verejnom vyhlásení rozsudku z 27. februára 2013.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky vo vyjadrení vedenom pod č. k. KP 3/2014-52 a doručenom ústavnému súdu 22. decembra 2014 zaujal k ústavnou sťažnosťou napadnutému uzneseniu takéto stanovisko:

«Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 12. augusta 2014 sp. zn. 3 Cdo 70/2014 dovolanie odmietol ako procesné neprípustné [§ 243b ods. 5 OSP, §218 ods. 1 písm. c) OSP].

Dovolanie smerovalo v tejto veci proti takému potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nemá znaky uvedené v § 238 ods. 3 OSP. Pokiaľ žalobca namietal, že mu bola odňatá možnosť konať [§ 237 písm. f) OSP] tým, že odvolací súd rozhodol bez pojednávania, resp. že postupoval v rozpore s ustanoveniami OSP upravujúcimi dokazovanie, vykonávanie jednotlivých dôkazných prostriedkov a ich hodnotenie, dovolací súd nepovažoval jeho námietky za opodstatnené z dôvodov, ktoré vysvetlil vo svojom uznesení. Podľa názoru dovolacieho súdu postupoval odvolací súd v súlade s ustanovením § 214 ods. 2 OSP (nešlo o žiadny z prípadov, kedy je v zmysle § 214 ods. 1 OSP potrebné nariadiť ústne pojednávanie). Zo spisu nevyplývalo, že by rozsudok odvolacieho súdu nebol vyhlásený verejne. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 120 ods. 1 OSP) a nie účastníkov konania (viď tiež uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 99/2011, 2 Cdo 141/2012, 3 Cdo 2012/2012, 4 Cdo 125/2012, 5 Cdo 251/2012, 6 Cdo 36/2011

a 7 Cdo 34/2011). Nevykonanie určitého dôkazu nemá za následok procesnú vadu v zmysle § 237 OSP (viď R 37/1993). Zo samej skutočnosti, že súd nevykonal všetky navrhované dôkazy nemožno vyvodiť, že dovolanie je prípustné podľa § 237 písm. f) OSP prípustné (viď R 125/1999, R 6/2000). Namietaná (údajná) neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdov môže zakladať (nanajvýš) tzv. inú vadu konania [§ 241 ods. 2 písm. b) OSP], nie však vadu v zmysle § 237 f) OSP (viď napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012).

Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že „najvyšší súd rozhodol o dovolaní protichodným spôsobom, ako v druhovo rovnakých veciach rozhoduje ústavný súd“. K tomu treba uviesť, že Najvyšší súd Slovenskej republiky v predmetnom konaní rozhodol v súlade s ustálenou judikatúrou dovolacieho súdu. Najvyššiemu súdu nie je zrejmé, v čom vidí sťažovateľ podstatu rozporu právnych záverov dovolacieho súdu so závermi rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky, ku ktorým dospel v ním označených rozhodnutiach.

Pokiaľ sťažovateľ tvrdí, že dovolací súd sa mal napriek procesnej neprípustnosti jeho dovolania zaoberať uplatnenými dovolacími dôvodmi, Najvyšší súd Slovenskej republiky opakuje, že prípustnosť dovolania posúdil aj z hľadiska procesných väd konania uvedených v § 237 OSP, výlučne ktoré mohli zakladať procesnú prípustnosť dovolania, a po zistení, že dovolanie nie je prípustné podľa § 238 OSP, ani podľa § 237 OSP, neskúmal opodstatnenosť dovolacích dôvodov v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) a c) OSP, lebo tie môže skúmať len ak je dovolanie prípustné. Vzhľadom na to, že z procesných dôvodov sa nezaoberal vecou samou, nezaujal stanovisko ani k námietke žalobcu o porušení prezumpcie nevinu, o zásahu do jeho osobnostných práv a pod..

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nedošlo predmetným uznesením dovolacieho súdu k zásahu do ústavných práv sťažovateľa.»

10. Ústavnému súdu bolo na základe jeho výzvy (o oznámenie, či sťažovateľ, resp. jeho právny zástupca v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 9 C 81/2008 požiadal v zmysle dikcie § 45 ods. 4 OSP o doručovanie písomností elektronickými prostriedkami) 2. februára 2015 rovnako doručené i oznámenie predsedu okresného súdu, ktorý dal ústavnému súdu na vedomie, že «... účastník konania [REDAKOVANÉ] podal iba jednu

žiadosť o zasielanie písomností. Tá je označená názvom plnomocenstvo, v ktorom splnomocnil advokáta JUDr. Jozefa Sabóa na zastupovanie v konaní sp. zn. 9 C 81/2008 a v dolnej časti plnomocenstva uviedol nasledovné: „Súčasne žiadam, aby všetky písomnosti v tejto veci mu boli doručované a aby o všetkých úkonoch v tejto veci bol včas vyrozumieť“. Žiadosť od menovaného účastníka konania, ani od jeho právneho zástupcu, ktorá by splňala náležitosti žiadosti v zmysle § 45 ods. 4 zákona č. 99/1963 Zb. o doručovaní elektronickými prostriedkami, sa v spise nenachádza.». Zároveň doložil i fotokópiu predmetného splnomocnenia z 26. marca 2009.

II.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že o zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, III. ÚS 142/2011). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Ústavný súd teda môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený. Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím, konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej.

14. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie sťažovateľom označených práv zaručených ústavou a dohovorom (bod 1) uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 70/2014 z 12. augusta 2014, ktorým najvyšší súd rozhodol o dovolaní sťažovateľa tak, že dovolanie odmietol z procesných dôvodov.

15. V tejto súvislosti ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné úvodom uviesť, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/2000), preto

právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01) alebo všeobecné súdy neposkytnú ochranu označenému základnému právu sťažovateľa v súlade s ústavnoprocenými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

16. Kompetenciou ústavného súdu je v prípadoch napadnutia rozhodnutí všeobecných súdov kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem a postupu, ktorý im predchádzal, s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu v konaní pred ústavným súdom má opodstatnenie len v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo rozhodnutím (opatrením alebo iným zásahom) došlo k porušeniu základného práva alebo základnej slobody. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (podobne aj IV. ÚS 43/04). Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi základnými právami alebo slobodami, ktorých porušenie sa namieta, a napádaným rozhodnutím všeobecných súdov a postupom, ktorý im predchádzal.

II.A K namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

17. Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy je Slovenská republika zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

18. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

19. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom...

20. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Predovšetkým ústavný súd pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09).

21. Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy).

V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa

obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

22. Vychádzajúc z možných mantinelov ústavno-súdnej korekcie rozhodovacej činnosti všeobecných súdov sa ústavný súd oboznámil s napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Predchádzajúci rozsudok okresného súdu a osobitne ani krajského súdu ústavný súd posudzovať nemohol, keďže je viazaný sťažnosťou (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde) a sťažovateľ v petite sťažnosti nenamietal porušenie svojich práv týmito rozhodnutiami nižších súdov. Zákonná požiadavka viazanosti návrhom platí zvlášť pre návrh výroku rozhodnutia ústavného súdu, teda petit sťažnosti, kde sťažovateľ formuluje výrok rozhodnutia ústavného súdu, ktorého sa domáha (m. m. III. ÚS 166/02). To znamená, že ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

23. Najvyšší súd v odôvodnení uznesenia najskôr zhrnul podstatné dôvody rozsudku okresného súdu a krajského súdu, dovolaciu argumentáciu sťažovateľa a vyjadrenie žalovaných, aby následne na vlastné odôvodnenie uviedol:

«V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 až 3 OSP je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej, proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, a proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Žalobca dovolaním napadol rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky žiadneho z uvedených rozsudkov. Z tohto dôvodu je zrejmé, že dovolanie nie je v zmysle § 238 ods. 1 až 3 OSP procesné prípustné.

Prípustnosť dovolania by v danom prípade prichádzala do úvahy len vtedy, ak by v konaní došlo k niektorej z procesných vád uvedených v § 237 OSP. Dovolací súd preto so zreteľom na § 242 ods. 1 OSP skúmal, či prípustnosť dovolania nezakladá niektorá z nich.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a) až e) a g) OSP v dovolaní namietané neboli a dovolací súd ich existenciu nezistil. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva. Podľa názoru dovolateľa mu v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať tým, že odvolací súd prejednal jeho odvolanie a meritórne rozhodol bez nariadenia pojednávania...

V danom prípade: a) odvolací súd dospel k záveru, že netreba zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b) nejde o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a c) nariadenie odvolacieho pojednávania nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem. Vzhľadom na to nebolo povinnosťou odvolacieho súdu nariadiť na prejednanie odvolania pojednávanie.

Dovolateľ v danej veci namietal aj odňatie jeho možnosti pred súdom konať postupom súdov v procese vykonávania dokazovania a hodnotenia výsledkov vykonaného dokazovania.

Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 120 ods. 1 OSP), a nie účastníkov konania (viď tiež uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 99/2011, 2 Cdo 141/2012, 3 Cdo 2012/2012, 4 Cdo 125/2012, 5 Cdo 251/2012, 6 Cdo 36/2011 a 7 Cdo 34/2011). Nevykonanie určitého dôkazu (nevyhovenie návrhu účastníka, aby súd vykonal ten - ktorý dôkaz) môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia, nie však procesnú vadu v zmysle § 237 OSP (viď R 37/1993). Zo samej skutočnosti, že súd v priebehu konania nevykonal všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nemožno vyvodiť, že dovolanie proti

rozhodnutiu odvolacieho súdu je podľa § 237 písm. f) OSP prípustné (viď R 125/1999, R 6/2000).

Žalobcom namietaná neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdov, ku ktorým (údajne) dospeli v procese dokazovania, môže zakladať (nanajvýš) tzv. inú vadu konania; v prípade neúplnosti skutkových zistení alebo nesprávnosti skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle § 237 f) OSP (viď viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Ak k tejto nesprávnosti v súdnom konaní dôjde, nie je ňou znemožnená realizácia procesných oprávnení účastníka konania. Pre úplnosť treba dodať, že dovolací súd nie je oprávnený preskúmavať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od prvostupňového a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - viď § 243a ods. 2 in fine OSP („dokazovanie však nevykonáva“). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

Keďže v dovolacom konaní sa nepreukázala ani existencia vady konania podľa § 237 písm. f) OSP, prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia nemožno vyvodiť.

Z obsahu dovolania možno vyvodiť, že žalobca namieta nesprávne právne posúdenie veci, k uvedenej námietke treba uviesť, že nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod, ktorý by v prípade opodstatnenosti mal za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia; samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vadách konania podľa § 237 OSP a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Posúdenie, či súdy (ne)použili správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretovali alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodili (ne)správne právne závery, by tak prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesné prípustné. O taký prípad v prejednávanej veci nejde.

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v prejednávanej veci je dovolanie žalobcu podľa Občianskeho súdneho poriadku procesné neprípustné, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadny

opravný prostriedok žalobcu podľa § 243b ods. 5 OSP v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) OSP odmietol.»

24. Ako z uvedeného vyplýva, najvyšší súd dovolanie odmietol bez meritórneho posudzovania vecnej správnosti rozsudku odvolacieho súdu a bez skúmania správnosti jeho právnych záverov, pretože nezistil existenciu dôvodov zakladajúcich prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu v zmysle dikcie ustanovení § 237 a § 238 OSP. Najvyšší súd primeraným spôsobom sťažovateľovi vysvetlil, že ním formulované dovolacie dôvody ešte nezakladajú prípustnosť dovolania.

25. Podľa názoru ústavného súdu takto koncipované uznesenie najvyššieho súdu je určité, zrozumiteľné, ústavne akceptovateľné a bez vnútorných rozporov a zaujíma stanovisko k podstate dôvodov uvedených v dovolaní. Podľa názoru ústavného súdu takého rozhodnutie nie je neodôvodnené alebo arbitrárne, a preto nie je z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, čo by malo za následok porušenie základného práva alebo slobody (podobne aj IV. ÚS 43/04) sťažovateľa.

26. V nadväznosti na nosný dôvod podanej ústavnej sťažnosti, a to námietku sťažovateľa (predostretú i v rámci dovolacieho konania), v zmysle ktorej rozhodnutie krajského súdu nebolo verejne vyhlásené, ústavný súd nad rámec uvedeného konštatuje:

Tak z vyjadrenia predsedníčky najvyššieho súdu (bod 9), ako aj z vyjadrenia predsedu krajského súdu (bod 8) považoval ústavný súd za preukázané, že rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 5 Co 263/2012 bolo 5. marca 2013 vyhlásené verejne spôsobom, ktorý ustanovuje zákon (§ 156 ods. 1 a 3 OSP). Svedčí o tom i krajským súdom predložené oznámenie krajského súdu z 27. februára 2013 vyhotovené predsedom senátu JUDr. Slobodníkom, v ktorom predseda senátu podľa § 156 ods. 1 a 3 OSP v spojení s § 214 ods. 2 OSP oznámil, že vo veci sp. zn. 5 Co 263/2012 bude rozhodnuté rozsudkom bez nariadenia ústneho (odvolacieho) pojednávania a rozsudok bude verejne vyhlásený 5. marca 2013 o 9.10 h v pojednávacej miestnosti č. dverí 215, 2. poschodie.

Hoci je pravdou, že s účinnosťou zákona č. 388/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, bol do znenia ustanovenia § 214 vložený i nový odsek 3, ktorý presne upravoval postup odvolacieho súdu pri rozhodovaní rozsudkom bez nariadenia pojednávania v súvislosti s upovedomením účastníkov o verejnom vyhlásení rozsudku, a to tak, že o termíne verejného vyhlásenia rozhodnutia, ako i jeho mieste a čase odvolací súd upovedomí účastníka konania, respektíve jeho zástupcu v prípade, ak v zmysle dikcie ustanovenia § 45 ods. 4 OSP – v záujme zrýchlenia priebehu súdneho konania (v súlade so zásadou hospodárnosti konania súdu) a zabezpečenia jeho plynulosti, efektívnosti a úspornosti – požiadal (v zákonom presne ustanovených prípadoch) o fakultatívne doručovanie písomností aj elektronickými prostriedkami, avšak § 45 ods. 4 OSP upravuje možnosť predmetného doručovania za predpokladu splnenia dvoch obligatórnych podmienok, a to:

1. podmienky, že o takúto formu doručovania účastník konania, respektíve jeho zástupca požiada, a
2. podmienky, že účastník konania, respektíve jeho zástupca zároveň súdu oznámi adresu na zasielanie písomností elektronickými prostriedkami, na ktorú možno takto doručovať, pričom zodpovednosť za dostupnosť tejto adresy spočíva na samotnom účastníkovi alebo jeho zástupcovi.

Keďže sťažovateľ takúto požiadavku o doručovanie písomností aj elektronickými prostriedkami spĺňajúcu zákonné podmienky v zmysle § 45 ods. 4 OSP súdu nedoručil (bod 10), krajský súd nepochybil, ak v zmysle § 214 ods. 3 sťažovateľa, respektíve jeho splnomocneného zástupcu, o termíne, mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku elektronickými prostriedkami neupovedomil. Takýto zákonný a právne správny postup toho času konajúceho krajského súdu z uvedeného dôvodu nebol spôsobilý porušiť sťažovateľom označené práva zaručené ústavou a dohovorom, tak ako sa toho v petite podanej sťažnosti domáhal samotný sťažovateľ.

V kontexte uvedeného ústavný súd zdôrazňuje, že verejné vyhlásenie rozsudku krajského súdu patriace k ústavným princípom právneho štátu porušené nebolo, keďže krajský súd dal verejnosti vo forme minimálneho štandardu takéhoto oznámenia (informovaním o čase a mieste vyhlásenia rozsudku spôsobom obvyklým – na úradnej tabuli krajského súdu – najmenej päť dní pred jeho vyhlásením) najavo, že rozsudok bude podľa § 156 ods. 1 a 3 OSP v spojení s § 214 ods. 2 OSP vyhlásený verejne bez ohľadu na to, či pri konkrétnom vyhlásení rozsudku verejnou právo na prítomnosť využije alebo nie.

Ústavný súd zároveň dodáva, že sťažovateľom uvedené rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 85/02 slúžiace na podporu ním uvedenej argumentácie sa týkalo skutkovo odlišnej veci a rovnako nebolo spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

27. Vychádzajúc z už uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto jej časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.B K namietanému porušeniu čl. 50 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 2 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

28. Podľa čl. 50 ods. 2 ústavy každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu.

29. Podľa čl. 6 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu (odsek 1). Každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom (odsek 2).

30. Ústavný súd z uvedeného dôvodu (t. j. pre zjavnú neopodstatnenosť) odmietol sťažnosť aj v tej časti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie základného práva zaručeného čl.

50 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu vzhľadom na to, že nezistil žiadnu vzájomnú príčinnú súvislosť medzi označenými právami a napadnutým uznesením, ktorým najvyšší súd rozhodol o dovolaní v sťažovateľovej veci.

Postup najvyššieho súdu – v súlade s na vec sa vzťahujúcimi procesnoprávnymi normami (v danom prípade ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku týkajúcimi sa dovolacieho konania) – totiž nemožno kvalifikovať ako postup, ktorým by mohlo dôjsť k porušeniu základných práv alebo slobôd.

II.C K namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1 a čl. 142 ods. 3 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu

31. V zmysle ustanovenia čl. 142 ods. 3 ústavy rozsudky sa vyhlasujú v mene Slovenskej republiky a vždy verejne.

32. K sťažovateľom namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1 a čl. 142 ods. 3 ústavy ústavný súd uvádza, že ich aplikácia sa v individuálnych sťažnostiach viaže na vyslovenie porušenia individuálne určeného základného práva alebo slobody sťažovateľa. Preto ak sťažovateľ namietal porušenie čl. 1 ods. 1 a čl. 142 ods. 3 ústavy v spojení s porušením ním označených základných a iných práv a ústavný súd možnosť porušenia týchto práv nezistil, potom odmietnutie sťažnosti v časti namietaného porušenia označených základných a iných práv pre jej zjavnú neopodstatnenosť sa vzťahuje aj na namietané porušenie čl. 1 ods. 1 a čl. 142 ods. 3 ústavy.

33. Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol ako celok ako zjavne neopodstatnenú, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. marca 2015